

Total No. of Printed Pages—7

6 SEM TDC DSE SOC (CBCS) 1 (NH)

2025

(May)

SOCIOLOGY

(Discipline Specific Elective)

(For Non-Honours)

Paper : DSE-1

(**Social Stratification**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা : $1 \times 8 = 8$

Choose the correct answer from the following :

(a) মেগ্স ৱেবাৰ _____ ৰ এজন সমাজতত্ত্ববিদ আছিল।

Max Weber was a sociologist of

(i) আমেৰিকা / America

(ii) জাৰ্মানী / Germany

(iii) ইংলেণ্ড / England

(b) জাতি ব্যৱস্থা _____ স্তৰীকৰণৰ এটা উদাহৰণ।

Caste system is an example of _____ stratification.

(i) মুক্ত
open

(ii) বন্ধ
closed

(iii) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(c) মেৰ্স ৱেবাৰে আগবঢ়োৱা সামাজিক স্তৰীকৰণৰ ধাৰণাটোৱে তলৰ কোনটো দিশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছে?

Max Weber's analysis of social stratification focuses on which of the following dimensions?

(i) বয়স, লিংগ আৰু জ্ঞান
Age, gender and knowledge

(ii) পৰম্পৰা, সংস্কৃতি আৰু অৰ্থনীতি
Tradition, culture and economy

(iii) ধৰ্ম, অঞ্চল আৰু নৃগোষ্ঠীয়তা
Religion, region and ethnicity

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

- (d) *Some Principles of Stratification : A Critical Analysis* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

Who is the author of the book, *Some Principles of Stratification : A Critical Analysis*?

- (i) মেলভিন এম. টিউমিন

Melvin M. Tumin

- (ii) কিনচ্চলি ডেভিচ আৰু উইলবাৰ্ট ম'ৰে

Kingsley Davis and Wilbert Moore

- (iii) দীপংকৰ গুপ্তা

Dipankar Gupta

- (e) জাতি ব্যৱস্থাত কোনে প্ৰথমে পৰিত্ৰতা আৰু অপৰিত্ৰতা ধাৰণাটো আৰম্ভ কৰিছিল?

Who first introduced the concept of Purity and Profane in caste system?

- (i) এম. এন. শ্ৰীনিবাস

M. N. Srinivas

- (ii) লুইছ ডুমন্ট

Louis Dumont

- (iii) আগষ্ট ক'ম্ট

Auguste Comte

- (f) তলৰ কোনটো অৱধাৰণাই সামাজিক স্তৰীকৰণৰ ধাৰণাটোক সঠিকৰূপে দাঙি ধৰিছে?

Which of the following correctly defined the concept of social stratification?

- (i) সমাজৰ বিভিন্ন সমূহৰ মাজত থকা সংৰচনাত্মক অসমতাৰ বাবে সামাজিক সা-সুবিধা আৰু প্ৰতিষ্ঠাত সমভাগ নোপোৱা

Structured inequalities between groups in society in terms of their access to material or symbolic rewards

- (ii) বিভিন্ন নৃগোষ্ঠীৰ মাজত থকা সাংস্কৃতিক অসমতা

Cultural inequalities between various ethnic groups

- (iii) বুদ্ধিমত্তাৰ ভিত্তিত থকা অসমতা

Inequalities between individuals in terms of their intelligence

- (iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(g) শ্ৰেণী ব্যৱস্থাৰ এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল

The characteristics of class system is

(i) গতিশীলতা
mobility

(ii) সামাজিক নিয়ন্ত্ৰণ
social control

(iii) ওপৰৰ এটাও নহয়
None of the above

(h) দ্ৰবিত্বতা হৈছে এটা _____ সমস্যা।

Poverty is a _____ problem.

(i) ৰাজনৈতিক
political

(ii) সামাজিক
social

(iii) ব্যক্তিগত
personal

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা

লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write short notes on any *four* of the following
(**within 150 words** each) :

(a) নৃগোষ্ঠীয়তা
Ethnicity

- (b) শ্ৰেণী ব্যৱস্থা
Class system
- (c) লিংগ বৈষম্য
Gender inequality
- (d) সামাজিক পৃথকীকৰণ
Social exclusion
- (e) সামন্ত প্ৰথা
Estate system

3. তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ
ভিতৰত) : $14 \times 4 = 56$

Answer any *four* questions of the following
(**within 500 words** each) :

- (a) সামাজিক স্তৰীকৰণৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰা। ইয়াৰ প্ৰকাৰ
আৰু স্বৰূপ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। $4 + 10 = 14$

What is the meaning of social stratification? Discuss its types and forms.

- (b) সামাজিক গতিশীলতাৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰা আৰু সামাজিক
গতিশীলতাৰ প্ৰকাৰবোৰৰ বিষয়ে উদাহৰণ সহকাৰে
আলোচনা কৰা। $4 + 10 = 14$

Express the meaning of social mobility and discuss with suitable examples about the various kinds of social mobility.

- (c) সামাজিক স্তৰীকৰণত জাতি ব্যৱস্থা আৰু শ্ৰেণী ব্যৱস্থাৰ মাজত পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰা। 14

Discuss the difference between caste system and class system in social stratification.

- (d) দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। ভাৰতবৰ্ষত দৰিদ্ৰতাৰ কাৰণসমূহ বিশ্লেষণ কৰা। 4+10=14

Define poverty. Analyze the causes of poverty in India.

- (e) লিংগভিত্তিক হিংসাৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ বৰ্ণনা কৰা। 14

Explain gender-based violence with example.

★ ★ ★